

**INTER- ȘI TRANSDISCIPLINARITATE SAU ÎNVĂȚAREA STEAM
ÎN CADRUL PROIECTULUI EDUCAȚIONAL DE CERCETARE MUZEALĂ
„(RE)CUNOAȘTE-ȚI ȚARA”**

Ana PALII, profesoară de istorie și educație pentru societate

<https://orcid.org/0009-0004-7241-8411>

gimnaziul Hîrtop, gimnaziul „Mihai Eminescu”, Ghindești, raionul Florești

Rezumat. „(Re)Cunoaște-ți Țara” proiect educațional de cercetare muzeală-metodă active-participativă, produs al imaginației elevilor care presupune transferul de cunoștințe, deprinderi, capacități, facilitând abordările interdisciplinare și consolidare abilităților sociale. Colaborarea și parteneriatele elevilor și a cadrelor didactice din mai multe școli este unul din obiectivele de implementare. Scopul proiectului: dezvoltarea competențelor pentru o cultură democratică prin cunoașterea ținutului natal, cercetare muzeală a personalităților, documentelor, vestigiilor din localitate și din țară. Istoria unui popor este asemenea unei fântâni cu apă pură, din care generație după generație se alimentează din faptele ei și dă naștere unei vieți spirituale și materiale a tinerei generații. Prin acest conglomerat continuă neîntrerupt viața urmașilor spre noi idealuri de realizat. Istoria trecutului și perceperea prezentului pot clipsa învățăminte pentru felul cum să se comporte în viață generațiile și ce fapte să împlinească spre a păstra și îmbogăți ceea ce au realizat înaintașii. În vederea realizării acestor majore valori am inițiat un proiect educațional de cercetare muzeală intitulat “(RE)Cunoaște-ți Țara” cu scopul dezvoltării competențelor pentru o cultură democratică prin cunoașterea ținutului natal, cercetare muzeală a personalităților, documentelor, vestigiilor din localitatea natală și din țară. În limba franceză: (RE) rechercher -a cerceta, (RE) réussir -a reuși, (RE) recollecter -a colecta, (RE) répondre -a relata, (RE) rendre -a realiza- acțiuni ce inspiră cercetare și gândire independentă, căci elevii trebuie să simtă libertatea de a gândi, de a lua decizii pentru ei înșiși.

Cuvinte-cheie: proiect educațional de cercetare, interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea.

Abstract. “(Re)Know your Country” educational museum research project - active-participatory method, product of students' imagination that involves the transfer of knowledge, skills, abilities, facilitating interdisciplinary approaches and strengthening social skills. The collaboration and partnerships of parents and teachers from several schools is one of the implementation objectives. The purpose of the project: the development of skills for a democratic culture through knowledge of the native land, museum research of personalities, documents, vestiges from the locality and the country. The history of a people is like a well of pure water, from which generation after generation feeds on its deeds and gives birth to a spiritual and material life of the younger generation. Through this conglomerate, the life of the followers continues uninterrupted towards new ideals to achieve. The history of the past and the perception of the present can provide lessons for how the generations should behave in life and what deeds to accomplish in order to preserve and enrich what the ancestors have achieved. In order to achieve these major values, we initiated an educational museum research project entitled “(RE)Know Your Country” with the aim of developing skills for a democratic culture through knowledge of the native land, museum research of personalities, documents, vestiges from the native town and from the country. In French: (RE) rechercher -to research, (RE) réussir -to succeed, (RE) recollecter -to collect, (RE) répondre -to relate, (RE) rendre -to realize- actions that inspire research and thought independent, because students must feel the freedom to think, to make decisions for themselves.

Key-words: educational research project, interdisciplinarity, transdisciplinarity.

“Educația este pâinea sufletului.”

Giuseppe Mazzini

Giuseppe Mazzini a văzut educația ca fiind unul dintre cele mai importante instrumente pentru schimbarea socială și politică. El a susținut că educația trebuie să fie axată pe dezvoltarea morală și interculturală a individului.

Proiect educațional de cercetare. Educația trebuie dezvoltată, în mare măsură în cadrul proiectelor educaționale, în afara orelor de curs, atunci când copilul primește posibilitate de a însuși științele în timpul cercetărilor și investigațiilor bazate pe interes individual [1, p.77]. Proiectele educaționale de cercetare au o importanță deosebită în dezvoltarea tinerei generații, oferă oportunități esențiale pentru investigare, învățare, creștere și formare personală și profesională. Iată câteva motive cheie pentru care proiectele educaționale de cercetare sunt importante:

1. **Învățare și cunoaștere.** Proiectele educaționale permit tinerilor să-și dezvolte cunoștințe și abilități într-un mod practic și interactiv. Acestea implică activități practice, proiecte de cercetare, colaborare în echipă și explorare independentă, ceea ce îi ajută pe elevi să înțeleagă și să aplice cunoștințele într-un context real.
2. **Dezvoltarea abilităților.** Dezvoltă abilitățile la copii prin activități de cercetare și explorare. Acestea pot include activități de cercetare științifică cum ar fi experimente și observații [2, p.11].

Trecutul unui popor alimentează din faptele lui viața spirituală și materială a urmașilor, îndreptându-le viața spre noi idealuri de realizat. Cercetarea și investigarea potolește curiozitatea spontană a copiilor, manifestată într-o activitate intelectuală de cunoaștere, recunoaștere. Produsele cercetărilor pot trage învățăminte pentru felul cum să se poarte în viață tână generație și ce fapte să împlinescă spre a păstra și îmbogăți ceea ce au făurit înaintașii. Proiectul educațional de cercetare muzeală a fost intitulat “(RE)Cunoaște-ți Țara” ce urmează scopul de a dezvolta competențe pentru o cultură democratică prin cunoașterea ținutului natal, cercetare muzeală a personalităților, documentelor, vestigiilor din localitatea natală și din țară. Copiii pot desfășura o varietate de activități de cercetare în cadrul acestui proiect educațional cum ar fi experimentele științifice, analiza, investigarea și studiul de caz. Copiii pot alege un subiect de interes, cum ar fi istoria, chimia, biologia, geografia sau fizica și pot concepe să efectueze propriile experimente pentru a înțelege mai bine principiile științifice implicate.

Interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea și cercetarea STEM. Interdisciplinaritatea sau învățarea multi-disciplinară STEM au tendințele și necesitățile de a descinde granițele artificiale între diferite domenii [5]. Argumentul actualului proiect pledează pentru o cercetare interdisciplinară ce constă în oferirea unor imagini integrate a monumentelor, personalităților din localitățile gimnaziilor implicate în proiect, din țară și din lume, care sunt analizate separat și integrat. Aceasta presupune integrarea anumitor

conținuturi în cadrul diferitor discipline sau arii curriculare. Abordarea interdisciplinară este o abordare grandioasă, care unește un spectru larg de activități, transferul unor noțiuni, cuvinte noi de la o disciplină la alta. Multidisciplinaritatea-abordările inter- și transdisciplinare au în vedere articularea sau chiar fuziunea unor obiective educaționale și conținuturi disciplinare în structuri didactice integrate (limbă, literatură, istorie , geografie, biologie , chimie, fizică și matematică etc.) care se poate realiza prin: combinarea unor obiecte de studiu; stabilirea relațiilor între concepte, fenomene și procese din domenii diferite; corelarea temelor supuse cercetării cu situațiile din viața cotidiană; crearea unor unități tematice corelate cu conținutul curricular ; centrarea pe activități integrate de tipul proiectelor; gruparea elevilor pe cercuri de interes [2, p.17]. Un mijloc didactic important ce abordează multidisciplinaritatea cu dezvoltarea cognitivă și afectivă a copilului ce-i oferă acestuia oportunitatea de a observa, de a cerceta, de a cunoaște în mod direct o mare varietate de fenomene și procese istorice din mediul natural și construcții arhitecturale este excursia. În cadrul cercetărilor ne-am propus cu elevii și am realizat mai multe excursii: Orheiul-Vechi, Mănăstirea Curchi, Mănăstirea Rudi, Mănăstirea Cosăuți, Cetatea Soroca, “Peștera Răposaiilor”, din satul Rudi, Punctul Geodezic “Arcul Struve”. Una dintre aceste excursii de cercetare a fost organizată la Cetatea Soroca, o poză în **Fig.1** ,ne reamintește această călătorie.

Figura1. Cetatea Soroca, echipele de exploratori (elevi) din Gimnaziile Hîrtop și Coșernița, 6 octombrie 2022

În cadrul acestor activități de cercetare multidisciplinară au stimulat dezvoltarea spiritului de analiză, formarea unor deprinderi de orientare pe teren, examinarea unor peisaje, alcătuirea unor scheme și desene; să formeze deprinderi utilizare a instrumentelor practice cercetării terenului (busola); formarea abilităților de a face diferite înscrisuri pe parcursul excursiei; formarea deprinderilor de colectare, ambalare și transportare a materialului acumulat în excursie; deprinderi de a stoca în poze imagini cu conținut informativ din punct de vedere geografic, istoric; realizând o legătură dintre teorie

acumulată la ore și competențele formate. După fiecare excursie au diseminat colegilor din instituțiile gimnaziale rezultatele cercetărilor în bucle informativă și filmulețe tematice postate pe rețelele de socializare cu părinții și comunitățile locale.

O activitate „Workshop de cercetare muzeală STE(I)AM a Bășcuțelor din Țîra” s-a petrecut pe 27 mai 2023 în satul Țîra la Festivalul „La Bășcuțele din Țîra” [3]. În Fig.2 demonstrează colectivele eterogene ale participanților.

Figura 2. Activitatea „Workshop de cercetare muzeală STE(I)AM a Bășcuțelor din Țîra”, Muzeul din satul Țîra, raionul Florești. 27 mai 2023

Evenimentul a fost planificat și realizat în cadrul proiectului educațional de cercetare muzeală „(RE)CUNOAȘTE-ȚI Țara” a cărui coordonator sunt. Au concurat șase gimnazii din raionul Florești: Gimnaziul Hîrtop și Gimnaziul „Mihai Eminescu” - gazdele acestui proiect și Gimnaziul Coșernița, Gimnaziul Cernița, Gimnaziul Temeleuți, Gimnaziul „Vasile Alecsandri” din or. Mărculești. Echipele din cele șase gimnazii s-au întrunit pentru a extrage domeniile de cercetare a locuințelor cioplite în stâncă (vechi așezări construite de localnici și care mai sunt locuibile, păstrând o istorie și o arhitectură irepetabilă în Republica Moldova. Domeniile de investigare STEIAM: știință, tehnologie, inginerie, istorie, arhitectură, matematică [5]. Le-au urât succesul copiilor oaspeții din România: primarul comunei Săcălășeni, județul Maramureș, Emilian-Gheorghe Pop, Munte Negru: avocatul Leonid Mitrica, primarul comunei Ghindești Gheorghe Falcă, primarul orașului Ghindești Mihai Bulat, primarul satului Taraclia, raionul Căușeni Cucereavîi Vladimir și Brumă Maria, profesoară, locuitoare a satului Țîra. După extragerea domeniilor de investigare fiecare echipă a demonstrat conform regulamentului portul popular și o melodie populară. Spectacolul din cadrul festivalului a stimulat echipele de elevi și profesorii însoțitori să viziteze locuințele numite de bășinași bășcuțe, au intervievat localnicii, s-au înarmat cu fotografii și secvențe video pentru a aduna cât mai multă informație, realizând în acest fel obiectivele activității. Un fragment al acestei cercetări este prezentat în fig. 3, elevii vizitând una din cele mai impunătoare construcții din piatră din satul Țîra.

Activitatea workshop este prima activitate de cercetare, colectare și investigare STEIAM ce a completat obiectivele de dezvoltare a competențelor de cercetare

interdisciplinară, de cultivare a valorilor naționale prin demonstrația de port popular, de dezvoltare a coeziunii de grup. Evenimentul declarativ- „Tournament de prezentare și evaluare a produselor” v-a avea loc în luna octombrie anul curent (2023), ce v-a urmări alte obiective de aplicare a diverselor instrumente digitale și dezvoltare abilităților de stocare și prezentare a produselor.

Figura 3. Echipele de exploratori din Gimnaziul Coșernița și Cernița în procesul de cercetare a bășuțelor din piatră. 27 mai 2023

Actualitatea și importanța studierii inter- și transdisciplinare. Savanții și cercetătorii în domeniul educației au ajuns la concluzia, că noul tip de educație se bazează pe patru competente fundamentale, competențe de tip transdisciplinar: a învăța să cunoști, a învăța să făurești; a învăța să conviețuiești împreună cu ceilalți; a învăța să fii o parte comună cu mediul înconjurător. Așadar, este necesară o educație care să acorde o mai mare importanță elevului. Este necesară o învățare mai aproape de nevoile copilului contemporan. Realizăm acest lucru în cadrul proiectului, implicând copiii în activități de cercetare și analiză pentru a le stimula interesul de a descoperi trecutul poporului român și a scoate în evidență adevărul ce a construit permanent idealul unității naționale, un ideal pentru care s-au luptat de-a lungul timpului strămoșii noștri.

Bibliografie

1. MEC. Repere Metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Istoria românilor și universală. 2022-2023.
2. ANDREI, A. Managementul proiectelor educaționale. În: Junior Scientific Researcher, Journal, 2017. Număr Special 1. https://www.jsrpublishing.com/userfiles/files/archive_pages/71/12._MANAGEMENTUL.pdf, [citată la: 25.05.2023].
3. <https://www.facebook.com/photo/?fbid=6213898832057960&set=pcb.6213697625411414> [citată la: 20.05.2023].
4. PROȚIUC, S. Rolul proiectelor educaționale în dezvoltarea instituției de învățământ profesional ethnic. În: Univers Pedagogic, 2018. NR. 1. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/76-84.pdf, [citată la: 21.05.2023].
5. <https://ro.wikipedia.org/wiki/STEM>